

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 23 november 2021
(OR. en)

14276/21

IPCR 147
AG 106
RELEX 1011
JAI 1287
PROCIV 153
CSDP/PSDC 605
COCON 75
COTER 156
HYBRID 72
SAN 698
MI 878
CYBER 306

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	14088/21 + REV 1
Ärende:	Rådets slutsatser om stärkt beredskap, insatsförmåga och resiliens vid framtida kriser

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om stärkt beredskap, insatsförmåga och resiliens vid framtida kriser, som antogs vid det 3829:e mötet i rådet (allmänna frågor) den 23 november 2021.

**RÅDETS SLUTSATSER OM STÄRKT BEREDSKAP, INSATSFÖRMÅGA OCH
RESILIENS VID FRAMTIDA KRISER**

1. Vid sitt möte i juni 2021 uppmanade Europeiska rådet ordförandeskapet att gå vidare med arbetet i rådet för att stärka vår kollektiva beredskap, insatsförmåga och resiliens vid framtida kriser samt för att skydda den inre marknadens funktion. Senare stödde ministrarna med ansvar för Europafrågor vid sitt informella möte i Brdo i juli 2021 ordförandeskapets insatser för en mer övergripande krishantering.
2. Europeiska unionen har drabbats av många kriser under sin historia och har gradvis genomfört politiska och institutionella förändringar för att förbättra sin förmåga att hantera framtida kriser. Kriserna blir alltmer komplexa, gränsöverskridande och mångfasetterade och kan därför få en alltmer negativ inverkan på EU, dess medlemsstater och deras medborgare.
3. Inrättandet av arrangemangen för integrerad politisk krishantering (IPCR) 2013, under Corepers överinseende, var redan ett viktigt steg i riktning mot att stödja en övergripande lägesuppfattning och bidra till ett sammanhängande beslutsfattande på EU-nivå som svar på omfattande, sektorsövergripande krishändelser, till gagn för EU och dess medlemsstater. Krishanteringen måste dock utvecklas, inte minst genom att man drar lärdom av de starka punkter och brister som identifierats efter kriserna, i synnerhet i samband med aktiveringen av arrangemangen för integrerad politisk krishantering vid den pågående migrationskrisen och covid-19-krisen. Förstärkt sektorsövergripande och gränsöverskridande samordning och samarbete mellan medlemsstaterna och stöd på EU-nivå är avgörande för att man effektivt ska kunna hantera kriser, till förmån för EU-medborgarna och med full respekt för medlemsstaternas och EU:s befogenheter. EU:s insatser vid framtida kriser bör också bygga på och vid behov stärka befintliga mekanismer för gränsöverskridande samarbete på alla nivåer och fullt ut respektera principerna om rättsstatlighet, demokrati och grundläggande rättigheter.

4. Många lärdomar har på senare tid dragits från covid-19-pandemin. Trots vissa brister har EU klarat sig väl, tack vare samordning och solidaritet. Samtidigt som brister har framkommit när det gäller beredskap och insatser vid sektorsövergripande kriser har våra åtgärder mot pandemin visat på nödvändigheten och mervärdet av att arbeta tillsammans. Användningen av EU:s konsulära samarbete och samordning för medlemsstaternas repatriering – med stöd av Europeiska utrikestjänsten och unionens civilskyddsmekanism – av EU-medborgare som blivit strandsatta utomlands på grund av reserestriktionerna till följd av nödsituationen, det framgångsrika antagandet och införandet av EU:s digitala covidintyg samt de i stort sett positiva resultaten när det gäller produktion, upphandling och delning av vacciner är särskilt synliga exempel på EU-samarbetets värde. Tillfälliga åtgärder på EU-nivå på områdena för ekonomisk styrning och förvaltningen och den flexibla användningen av EU-medel har varit avgörande för att bevara resiliensen och underlätta återhämtningen i medlemsstaternas ekonomier.
5. I framtiden måste EU också vara redo att hantera akuta kriser av olika slag som kan vara mångfasetterade, av hybridkaraktär, ha kaskadeffekter eller inträffa samtidigt. Detta kommer att kräva förbättrad sektorsövergripande och gränsöverskridande krishantering, inbegripet riskanalys och strategisk framsyn för att åstadkomma bättre föregripande och förebyggande åtgärder, beredskap och insatser genom en allriskstrategi, som underlag för mer långsiktiga åtgärder för att bygga upp resiliens mot utmaningar. Tillgängliga EU-mekanismer, inbegripet deras samverkan med globala mekanismer, bör regelbundet ses över av rådet för att säkerställa att de förblir ändamålsenliga.

Förstärkt sektorsövergripande krishantering och krisberedskap

6. I kristider måste EU:s och dess institutioners och beslutande organs fortsatta verksamhet garanteras. I detta avseende visade covid-19-krisen vilken central roll rådet – med stöd av Coreper och i nära samarbete med kommissionen och Europeiska utrikestjänsten – spelar särskilt när det gäller att säkerställa en effektiv, konsekvent och övergripande politisk och strategisk samordning mellan medlemsstaterna. I detta sammanhang bidrog arrangemangen för integrerad politisk krishantering på ett avsevärt sätt till snabb samordning och respons under Corepers överinseende.

7. I framtiden kommer sektorsövergripande och gränsöverskridande krishanteringssamordning och politisk styrning att bli allt viktigare. Coreper kommer att fortsätta att spela en nyckelroll när det gäller att förbereda sig inför och reagera på dessa kriser. I synnerhet bör man dra lärdom av tidigare kriser med tanke på hur rådets arbete skulle kunna förbättras och effektiviseras ytterligare, bland annat när det gäller behovet av att utarbeta en plan med flexibla och anpassningsbara riktlinjer och förfaranderegler som underlag för EU:s och dess medlemsstaters insatser i händelse av en kris, samtidigt som man respekterar subsidiaritetsprincipen och undviker onödiga administrativa bördor. Det är viktigt att medlemsstaterna – utöver att genomföra EU-instrumenten – åtar sig att genomföra de nationella åtgärder som man enats om i rådet och som samordnas på EU-nivå, med beaktande av medlemsstaternas befogenheter i förekommande fall.
8. Interinstitutionellt samarbete och öppenhet bör bidra till att undvika att arbetet bedrivs i flera olika forum och förhindra överlappning av verksamheterna. I detta avseende är det viktigt att ha ett strukturerat informationsutbyte och en gemensam lägesuppfattning på rådsnivå genom arrangemangen för integrerad politisk krishantering, i nära samarbete med kommissionen och Europeiska utrikestjänsten. En effektiv krishantering kommer också att förutsätta att man ytterligare utvecklar säkra och digitala kommunikationsmedel.
9. Dessutom är förbättrad strategisk kommunikation och kriskommunikation samt bekämpning av desinformation, informationsmanipulering och inblandning av avgörande betydelse när det gäller att stödja krisåtgärder och krisinsatser och säkerställa allmänhetens förtroende.

10. Proaktiv krisberedskap kräver framsynthet, regelbunden översyn och riskplanering, varvid man identifierar de följder som riskerna kan få inom olika sektorer, i enskilda medlemsstater och i grannskapet samt utreder hur följderna bäst kan mildras och hanteras. Betydande åtgärder har redan vidtagits för att förbättra framsynskapaciteten och riskplaneringskapaciteten på EU-nivå, särskilt genom det EU-omfattande framsynsnätverket, de senaste översynerna av lagstiftningen om unionens civilskyddsmekanism och förstärkningen av rescEU och EU:s centrum för samordning av katastrofberedskap (ERCC). Migrations- och beredskapsplanen är avsedd att förbättra lägesuppfattningen och systemen för tidig varning på migrationsområdet, inbegripet vad gäller instrumentaliseringen av migranter för politiska syften. Den kapacitet på EU-nivå som stöder och kompletterar medlemsstaternas förebyggande insatser och beredskapsåtgärder med målet att hantera alla typer av kriser bör inriktas på områden där en gemensam europeisk strategi är effektivare än separata nationella åtgärder. Det är också mot denna bakgrund som rådet välkomnar det nyligen inrättade nätverket för generaldirektörerna vid medlemsstaternas kriscentrum, som tillhandahåller ett verktyg för inbördes utbyte av information och sakkunskap.

Uppbyggnad och övervakning av resiliens och minskning av beroendeförhållanden

11. EU och den inre marknaden utsattes för allvarliga påfrestningar till följd av utbuds- och efterfrågebegränsningar och på grund av gränskontroller som infördes för att begränsa spridningen av viruset efter covid-19-pandemins utbrott. Pandemin belyste behovet av att samarbeta i syfte att stärka den inre marknads motståndskraft mot störningar, inbegripet i viktiga leveranskedjor och ekonomiska sektorer i EU, t.ex. på områdena för läkemedel, medicintekniska produkter och halvledare, även med beaktande av situationen i gränsöverskridande samhällen och viktiga transitregioner. Med tanke på den inre marknads oundgängliga roll för EU betonar rådet att krisrelaterade åtgärder bör vara tillfälliga, proportionella och fullt samordnade, med målet att man så snart som möjligt ska kunna återuppta den inre marknads normala funktion, inbegripet fri rörlighet för personer, varor, tjänster och kapital i enlighet med fördragen.

12. För att säkerställa en stark, resilient och fullt fungerande inre marknad måste lämpliga åtgärder vidtas för att stärka konkurrenskraften och motståndskraften hos Europeiska unionens industri och för att komma tillrätta med strategiska beroendeförhållanden. Dessutom beaktas i uppdateringen av EU:s industristrategi de lärdomar som hittills har dragits från covid-19-krisen. Kommissionens strategiska framsynsrapport 2021 utgör också ett bidrag i detta avseende. En påskyndad återhämtning kommer att kräva varaktiga och riktade offentliga och privata investeringar, samtidigt som finanspolitisk hållbarhet upprätthålls.

Nästa steg

13. Rådet (allmänna frågor) kommer regelbundet att återkomma till frågan om att stärka vår kollektiva beredskap, insatsförmåga och resiliens vid framtida kriser.
14. Det uppmanar kommissionen och utrikestjänsten att fortsättningsvis lämna bidrag angående de ytterligare lärdomar som kan dras från covid-19-pandemin med tanke på hanteringen av icke hälsorelaterade kriser.
15. Arrangemangen för integrerad politisk krishantering har visat sig vara ett flexibelt och användbart instrument när det gäller att hantera omedelbara utmaningar i kristider. I syfte att säkerställa att rådets krishanteringsmekanism förblir ändamålsenlig kommer rådet senast i juni 2022 att bedöma om IPCR-arrangemangen behöver förbättras eller stärkas, särskilt vad gäller planering och beredskap, med beaktande av erfarenheterna från IPCR-aktivering i samband med migrationskrisen och covid-19-pandemin samt tidigare krishanteringsövningar och relevanta erfarenheter på medlemsstatsnivå som ska beaktas vid diskussionerna i rådet. Detta inbegriper överväganden av hur de nationella krishanteringsstrukturerna kan involveras på ett bättre sätt, i enlighet med rådets regler och förfaranden.

16. För att förbättra resiliensen och beredskapen i samband med kriser samt krishanteringen anger rådet att det bland annat

Resiliens:

- är medvetet om vikten av att tillämpa en evidensbaserad strategi vid utvecklingen av unionsmålen för resiliens vid katastrofer senast i slutet av 2022, samtidigt som bästa praxis och erfarenheter från befintliga nationella och internationella resiliensramar beaktas,
- välkomnar de resultattavlor för resiliens som utvecklats av kommissionen och som bör finslipas ytterligare tillsammans med medlemsstaterna som ett nytt och kompletterande verktyg för att övervaka resiliensen,
- välkomnar avsikten att inrätta unionens kunskapsnätverk för civilskydd i december 2021 och uppmanar kommissionen att i nära samarbete med medlemsstaterna involvera unionens kunskapsnätverk för civilskydd i unionsmålen för resiliens vid katastrofer, översynen av risker och utarbetandet av scenarier,
- erinrar om att arbetet med att öka kritiska enheters motståndskraft och förbättra nät- och informationssäkerheten måste påskyndas,
- understryker vikten av att säkerställa en uppföljning av kommissionens meddelande om en industristrategi, särskilt genom att stärka den inre marknadens motståndskraft och hantera beroendeförhållanden,
- välkomnar det pågående arbetet med att ta fram en omfattande och genomförbar strategisk kompass om säkerhet och försvar,

Beredskap:

- ser fram emot kommissionens årliga rapport om beredskapsnivån, som bör beakta nationella befogenheter och innehålla uppgifter om tillgänglig kapacitet, verktyg, färdigheter och utarbetande av scenarier samt bidra till politiska diskussioner på strategisk nivå, inbegripet om gränsöverskridande aspekter,

- efterlyser ett mer konsekvent genomförande av EU:s olika strategier för beredskap och övningar, inbegripet de som omfattas av arrangemangen för integrerad politisk krishantering,
- välkomnar de ansträngningar som gjorts för att inrätta en europeisk hälsounion och Myndigheten för beredskap och insatser vid hälsokriser (Hera), och efterlyser en starkare roll för medlemsstaterna i styrningen av Hera och ett samarbete mellan unionen och WHO,
- ser fram emot att från kommissionen få den beredskapsplan för transporter som rådet begärde den 23 oktober 2020,
- välkomnar kommissionens beredskapsplan för att trygga livsmedelstillgången och livsmedelsförsörjningen under kristider,
- understryker vikten av att vidareutveckla EU:s ram för hantering av cybersäkerhetskriser och utforma effektiva motåtgärder på EU-nivå vid storskaliga cyberincidenter och cyberkriser,

Krishantering:

- rekommenderar ytterligare arbete för att förbättra rådets arrangemang för krishantering och övergripande politiska styrning och samordning,
- välkomnar den roll som kommissionens centrum för samordning av katastrofberedskap (ERCC) spelar bland annat när det gäller att stödja effektiv krisplanering och sektorsövergripande operativ samordning för hantering av flera olika slags kriser, samordna med andra av EU:s krishanteringsinstrument och bistå arrangemangen för integrerad politisk krishantering,

- noterar kommissionens arbete med ett förslag om ett krisinstrument för den inre marknaden, som syftar till att mildra krisers negativa effekter på den inre marknaden, samt arbetet med en eventuell översyn av kodexen om Schengengränserna,
 - när så är lämpligt, understryker vikten av konsulärt samarbete och konsulär samordning vid kriser samt behovet av att dra lärdomar av åtgärderna mot covid-19-pandemin och andra kriser, och ser fram emot att kommissionen 2022 lägger fram ett förslag om en översyn av EU:s direktiv om konsulärt skydd.
17. Rådet understryker vikten av att stärka samarbetet med tredjeländer i enlighet med EU:s värden och principer, i synnerhet i EU:s grannskap, samt med andra internationella organisationer och partner med avseende på framtida kriser.
18. Rådet ser fram emot att Europeiska rådet utvärderar arbetet med krishantering och resiliens vid sitt möte i december.
-